

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P9228

[Total No. of Pages : 2

[6103]-301

First Year LL.M.

**101 : INTRODUCTION TO LEGAL THEORY
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - I)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Question No.1 is Compulsory, it carries 14 marks.
- 2) Attempt any three questions out of the remaining, each carries 12 marks.

Q1) Write notes on any two of the following.

- a) Relevance of Prof. Selznick's idea on legal institutions and responsiveness
- b) *Lex Divina*
- c) Social Contract Theory
- d) Law & Morality

Q2) Jurisprudence is a human science. Its conspectus can be better appreciated conjointly with other social sciences such as Political science, Sociology, History, Economics, Psychology, Ethics etc. Explain the Meaning and the concept of Jurisprudence in the light of the above statement.

Q3) In the Critique of Pure Reason, Kant develops and advocates the doctrine of transcendental idealism. Evaluate the doctrine with the help of his views on functions of human mind and role of morality.

Q4) "Norm is the meaning of an act by which certain behaviour is commanded, permitted or authorised. A norm may take the form of a rule or a specific command". Explain with reference to the Kelson's Pure Theory of Law.

Q5) Describe the relevance of two principles of Rawls theory of Social Justice to which he also called as '*Justice as Fairness.*'

Q6) Why Jerome Frank had said that the constant development of unprecedented problems requires a legal system capable of fluidity and pliancy. Justify with illustrations.

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P9228

[6103]-301

First Year LL.M.

101 : INTRODUCTION TO LEGAL THEORY
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे, त्यास 14 गुण आहेत.
2) उर्वरित पैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या, प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर टिपा लिहा.

- कायदेशीर संस्था आणि उत्तरदायित्व याविषयी प्रोफेसर सेल्झनिक यांच्या कल्पनेची प्रासंगिकता
- लेक्स डिविना
- सामाजिक करार सिद्धांत
- कायदा आणि नैतिकता

प्र.2) न्यायशास्त्र हे मानवी शास्त्र आहे. राज्यशास्त्र, समाजशास्त्र, इतिहास, अर्थशास्त्र, मानसशास्त्र, नीतिशास्त्र इत्यादी इतर सामाजिक शास्त्रांशी मिळून त्याचे अधिक चांगले कौतुक करता येते. वरील विधानाच्या प्रकाशात न्यायशास्त्राचा अर्थ व संकल्पना समजावून सांगा.

प्र.3) शुद्ध कारणाच्या समालोचनात कांट पारलौकिक आदर्शवादाच्या सिद्धांताचा विकास व समर्थन करतो. मानवी मनाची कार्ये आणि नैतिकतेची भूमिका याविषयीच्या त्यांच्या मतांच्या साहाय्याने सिद्धांताचे मूल्यमापन करा.

प्र.4) “आदर्श म्हणजे एखाद्या कृतीचा अर्थ ज्याद्वारे विशिष्ट वर्तनाची आज्ञा दिली जाते, परवानगी दिली जाते किंवा अधिकृत केले जाते. एक आदर्श नियम किंवा विशिष्ट आदेशाचे रूप घेऊ शकतो”. केल्सनच्या शुद्ध सिद्धांताच्या संदर्भाने स्पष्ट करा.

प्र.5) रॉल्स च्या सामाजिक न्यायाच्या सिद्धांताच्या दोन तत्त्वांची प्रासंगिकता सांगा, ज्याला त्यांनी ‘न्याय म्हणून निष्पक्षता’ असेही संबोधले.

प्र.6) अभूतपूर्व समस्यांच्या सतत च्या विकासासाठी तरलता आणि पारदर्शकता सक्षम अशी कायदेशीर व्यवस्था आवश्यक आहे असे जेरोम फ्रँक ने का म्हटले होते. उदाहरणांसह योग्य ठरवा.

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P9229

[6103]-302

[Total No. of Pages : 2

LL.M. - I

102 : CONSTITUTION LAW OF INDIA

(2014 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt any four questions and Questions number 6 is compulsory.*
- 2) *All questions carry 12 marks and Question no.6 carries 14 marks.*

Q1) The Doctrine of equality before law is a necessary corollary of Rule of Law which pervades the Indian Constitution” Elaborate critically.

Q2) Explain how the Supreme court of India has given importance to the Preamble of the Constitution of India.

Q3) Right to information is part and parcel of freedom of speech and expression. Explain along with restrictions and limitations under the Constitution of India.

Q4) Write a critical note on framing of the Indian Constitution.

Q5) Examine the nature and scope of 'Right against self incrimination' guaranteed under Art. 20 (3) of the Indian Constitution.

Q6) Distinguish between Constitution, Constitutional law and constitutionalism. Examine the features of constitutionalism under the Indian constitution.

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P9229

[6103]-302

LL.M. - I

102 : CONSTITUTION LAW OF INDIA

(2014 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा आणि प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे.
2) सर्व प्रश्नांना 12 गुण आहेत आणि प्रश्न क्रमांक 6 मध्ये 14 गुण आहेत.

प्र.1) कायद्यासमोर समानतेचा सिद्धांत हा कायद्याच्या राज्याचा एक आवश्यक घटक आहे जो भारतीय संविधानात व्यापलेला आहे. टिकात्मक विवरण करा.

प्र.2) भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाने भारतीय राज्यघटनेच्या प्रस्तावनेला कसे महत्त्व दिले आहे ते स्पष्ट करा.

प्र.3) माहितीचा अधिकार हा भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याचा एक भाग आहे. भारतीय राज्यघटनेतील निर्बंध आणि मर्यादांसह स्पष्ट करा.

प्र.4) भारतीय राज्यघटनेच्या निर्मितीवर एक टिकात्मक टीप लिहा.

प्र.5) भारतीय संविधानाच्या कलम 20 (3) अंतर्गत नमूद केलेल्या स्वतःला दोषी ठरविणाऱ्या आरोपी विरूद्ध च्या हक्काचे स्वरूप आणि व्याप्तीचे विश्लेषण करा.

प्र.6) संविधान, आचारसंहिता कायदा आणि संविधानवाद यातील फरक करा. भारतीय संविधानाच्या अंतर्गत येणारी संविधानवादाची वैशिष्ट्ये तपासा.

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P9230

[Total No. of Pages : 2

[6103]-303

First Year LL.M.

**103 : Legal Research Methodology
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - III)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Question No.6 is Compulsory, it carries 14 marks.*
- 2) *Answer any three questions out of the remaining, each carries 12 marks.*

Q1) Explain in detail the Significance of Legal Research. Establish a connection of Legal Research with disciplines other than law with apt illustration.

Q2) What do you mean by research problem? Discuss the formulation of research problem.

Q3) Describe the Utility, Limitations and Methods of using Questionnaire for Legal Research.

Q4) What do you mean by Data Processing? Elucidate on Socio-metrics and Jurimetrics techniques.

Q5) Write a detailed note on use of technology and computer in Research.

Q6) Write notes on any two of the following.

- a) Doctrinal Research
- b) Scaling Techniques
- c) Purposive Non-Probability Sampling
- d) Primary and Secondary Data

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P9230

[6103]-303

First Year LL.M.

103 : Legal Research Methodology

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे, त्यात 14 गुण आहेत.
2) उर्वरित कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या, प्रत्येकाला 12 गुण आहेत.

प्र.1) कायदेशीर संशोधनाचे महत्त्व तपशीलवार सांगा. कायद्याव्यतिरिक्त इतर विषयांसह कायदेशीर संशोधनाचे योग्य उदाहरणासह कनेक्शन स्थापित करा.

प्र.2) संशोधन समस्या म्हणजे काय? संशोधन समस्येच्या निर्मितीवर चर्चा करा.

प्र.3) कायदेशीर संशोधनासाठी प्रश्नावली वापरण्याची उपयुक्तता, मर्यादा आणि पद्धती यांचे वर्णन करा.

प्र.4) डेटा प्रोसेसिंग म्हणजे काय? सामाजिक-मेट्रिक्स आणि ज्युरीमेट्रिक्स तंत्रांवर स्पष्टीकरण द्या.

प्र.5) संशोधनात तंत्रज्ञान आणि संगणकाच्या वापरावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.6) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा.

- सैद्धांतिक संशोधन
- स्केलिंग तंत्र
- हेतूपूर्ण-नॉन-प्रॉबॅबिलिटी सॅम्पलिंग
- प्राथमिक आणि माध्यमिक डेटा

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P-9231

[Total No. of Pages : 2

[6103]-304

L.L.M.

LAW (International Law)

**104 : Introduction to International Law (Cluster - I)
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - IV)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) Question No. 1 is compulsory it carries 14 marks.
- 2) Attempt any three Out of the remaining. Each carries 12 marks.

Q1) Write Short notes on any two of the following.

- a) Human Rights and State responsibility
- b) Diplomatic methods of dispute settlement
- c) Criminal Jurisdiction of the State
- d) Custom as a source of International Law

Q2) "International Law and Municipal Law are two distinct separate and self-contained legal system." Comment

Q3) Lord Millett observed that State immunity is a creature of customary international law and derives from the equality of sovereign states. In light of the statement, discuss the concept of sovereign immunity.

Q4) Discuss the meaning and concept of state succession.

Q5) Critically analyse the use of force to settle disputes. Support your answer with suitable illustrations relating to situations of armed conflict and disarmament.

Q6) Discuss in detail the concept of states as the subject of international law. Also analyse the position of non-state entities under International Law.

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P-9231

[6103]-304

LL.M.

LAW (International Law)

104 : Introduction to International Law (Cluster - I)
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

- 1) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे 14 गुण आहेत.
- 2) ठरलेल्या प्रश्नापैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. प्रत्येकाला 12 गुण आहे.

-
- प्रश्न 1)** खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर थोडक्यात टिपा लिहा.
- अ) मानवी हक्क आणि राज्याची जबाबदारी
 - ब) विवाद मिटवण्याच्या डिप्लोमेटिक पद्धती
 - क) राज्याचे फौजदारी अधिकार क्षेत्र
 - ड) कस्टम (परंपरा) – आंतरराष्ट्रीय कायद्याचा एक स्रोत
- प्रश्न 2)** “आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि इयुनिसिपल कायदा या दोन वेगळ्या, स्वतंत्र आणि स्वयंपूर्ण कायदेशीर प्रणाली आहेत.” स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** लॉर्ड मिलेट यांनी असे निरीक्षण केले की “स्टेट इयुनिटी ही कस्टमरी आंतरराष्ट्रीय कायद्याची निर्मिती आहे आणि ती सार्वभौम (सोव्हेरीन) राज्यांच्या समानतेतून प्राप्त होते.” या विधानाच्या प्रकाशात, सार्वभौम इयुनिटी या संकल्पनेवर चर्चा करा.
- प्रश्न 4)** राज्य उत्तराधिकाराचा अर्थ आणि संकल्पना यावर चर्चा करा.
- प्रश्न 5)** विवादांचे निराकरण करण्यासाठी बळाच्या वापराचे टीकात्मक विश्लेषण करा. सशस्त्र संघर्ष आणि निःशस्त्रीकरणाच्या परिस्थितीशी संबंधित योग्य उदाहरणांसह तुमच्या उत्तराचे समर्थन करा.
- प्रश्न 6)** ‘राज्य – आंतरराष्ट्रीय कायद्याचा विषय’ या संकल्पनेची तपशीलवार चर्चा करा. आंतरराष्ट्रीय कायदांतर्गत गैर-राज्य संस्थांच्या स्थितीचे देखील विश्लेषण करा.

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P-9232

[Total No. of Pages : 2

[6103]-305

F.Y. LL.M.

105 : PRINCIPLES OF CORPORATE LAW

Cluster - II (Business Law)

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *Question No. 6 is compulsory carrying 14 marks.*
- 2) *Out of the remaining attempt any three. Each carries 12 marks.*

- Q1)* How many types of meetings can be conducted by a Company incorporated under Companies Act, 2013, also explain the types of business transacted in these meetings.
- Q2)* Describe the concept of Mergers and Take-over and its relevance in restructuring the companies.
- Q3)* Explain what are the essential requirements for incorporating a Corporation in India.
- Q4)* Explain the concepts of Prevention of Oppression and Mismanagement under Companies Act, 2013, give relevant case laws to support your answer.
- Q5)* What is the procedure for winding up of a Company under Companies Act, 2013. Support your answer with relevant provisions and case laws.
- Q6)* Write Short notes on any 2 of the following :
- a) Powers of National Company Law Tribunal under Companies Act 2013.
 - b) Corporate Social Responsibility under Companies Act 2013.
 - c) Impact of Globalization on Corporate Governance.

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P-9232

[6103]-305

F.Y. LL.M.

105 : कॉर्पोरेट कायद्याची तत्त्वे

क्लस्टर - II (व्यवसाय कायदा)

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

- 1) प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे आणि 5 पैकी 3 प्रश्न करा.
- 2) प्रश्न क्रमांक 12 गुण आहेत आणि प्रश्न क्रमांक 6 ला 14 गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1)** कंपनी कायदा, 2013 खाली आस्थापित केलेल्या कंपनी किती प्रकारच्या मिटींग्स आयोजित करू शकतात? त्या मिटींग्स मध्ये किती प्रकारचे व्यवहार (types of business transacted) असू शकतात?
- प्रश्न 2)** विलीनीकरण आणि टेक-ओव्हर या संकल्पनेचे वर्णन करा आणि कंपन्यांच्या पुनर्रचनामध्ये त्याची प्रासंगिकता सांगा.
- प्रश्न 3)** भारता मध्ये कंपनी सुरू करण्यासाठी लागणारे आवश्यक घटक सविस्तर सांगा.
- प्रश्न 4)** कंपनी कायदा, 2013 खालील प्रिवेन्शन ऑफ ऑपरेशन एन्ड मिस म्यानेजमेंट या संकल्पना समजावून सांगा, उचित न्यायलयीन निर्णयांच्या आधारे आपले उत्तर लिहा.
- प्रश्न 5)** कंपनी कायदा, 2013 खालील, कंपनी बंद करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करून सांगा, उचित न्यायलयीन निर्णयांच्या आधारे आपले उत्तर लिहा.
- प्रश्न 6)** खालील कोणत्याही 2 वर संक्षिप्त टिप्पणी लिहा :
- अ) कंपनी कायदा, 2013 खालचे न्यायाधिकरणाचे अधिकार (powers of NCLT)
 - ब) कंपनी कायदा, 2013 खालचे सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटीबाबत तरतुदी.
 - क) कॉर्पोरेट गव्हर्नन्सवर जागतिकीकरणाचा प्रभाव

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P9233

[Total No. of Pages : 2

[6103]-306

First Year LL.M.

**202 : COMPARATIVE CONSTITUTIONAL LAW
(Credit System) (2014 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Question No.6 is compulsory, it will carry 14 marks.*
- 2) *Attempt any three Questions out of the remaining questions, each will carry 12 marks*

Q1) Judicial Review is an essential characteristic of the Constitution. Explain how the Judicial Review has contributed to the growth of Indian Constitution.

Q2) Discuss the Legal features of Federalism. Explain the distribution of legislative powers under the different federal systems.

Q3) 'Comparative Constitution is an essential tool for understanding the governance systems of other countries'. Write a detailed note on the significance and importance of the study of Comparative Constitution.

Q4) Comparatively examine the provisions of the Parliamentary Privileges in the various Constitutions.

Q5) Discuss the concept of Anti-defection laws under various Constitutions. Explain the need for Anti-defection laws in country like India.

Q6) Write Short notes (Any Two).

- a) Amendment under American Constitution
- b) Characteristics of Written Constitution
- c) The concept of National Emergency in India
- d) Monarchical form of Government

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P9233

[6103]-306

First Year LL.M.

202 : COMPARATIVE CONSTITUTIONAL LAW

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे, त्याला 14 गुण असतील.
2) उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न विचारण्याचा प्रयत्न करा, प्रत्येकाला 12 गुण असतील.

प्र.1) न्यायिक पुनरावलोकन हे राज्यघटनेचे अत्यावश्यक वैशिष्ट्य आहे. भारतीय राज्यघटनेच्या वाढीस न्यायिक पुनरावलोकनाचा हातभार लागला आहे, कसे ते स्पष्ट करा.

प्र.2) संघवादाच्या कायदेशीर वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. विविध फेडरल प्रणाली अंतर्गत विधायी अधिकारांचे वितरण स्पष्ट करा.

प्र.3) 'तुलनात्मक राज्यघटना हे शासन व्यवस्था समजून घेण्यासाठी आवश्यक साधन आहे'. तुलनात्मक संविधानाचा अभ्यासाचे महत्त्व यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.4) विविध संसदीय विशेषाधिकारांच्या तरतुदींचे संविधाने तुलनात्मक परीक्षण करा.

प्र.5) विविध संविधानांतर्गत पक्षांतर विरोधी कायद्यांच्या संकल्पनेची चर्चा करा.
भारतासारख्या देशात पक्षांतर विरोधी कायदांची गरज स्पष्ट करा.

प्र.6) नोट्स लिहा. (कोणत्याही दोन)

- अ) अमेरिकन संविधानदुरुस्ती
- ब) लिखित राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये
- क) भारतातील राष्ट्रीय आणीबाणीची संकल्पना
- ड) शासनाचे राजेशाही स्वरूप

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P9234

[Total No. of Pages : 2

[6103]-307

First Year LL.M.

**203 : LAW MAKING IN INDIAN POLITY AND STATUTORY
INTERPRETATION**

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Question No. 6 is compulsory, it will carry 14 marks.*
- 2) *Attempt any three Questions out of the remaining questions, each will carry 12 marks.*

Q1) "The Constitution of India is a living document and is subject to formal and informal amendments' Discuss in the light of methods of constitutional interpretation.

Q2) The Golden Rule is an extension of the Literal Construction Rule. Discuss the statement in the light of R V. Allen.

Q3) Discuss at length External Aids of statutory interpretation. Explain the significance of the Law Commission Report in law making.

Q4) Discuss the law making process in India and state its importance in Parliamentary Democracy.

Q5) Strict interpretation is required to be made while interpreting Penal Statutes. Comment.

Q6) Write Short notes (any Two).

- a) Relationship between Law and Morality
- b) Law and Public Opinion
- c) Sententia-legis
- d) Inquiry Commission Reports

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P9234

[6103]-307

First Year LL.M.

**203 : LAW MAKING IN INDIAN POLITY AND STATUTORY
INTERPRETATION**

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) पत्र क्रमांक 6 अनिवार्य आहे, त्यात 14 गुण असतील.
2) उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न उत्तर देण्याचा प्रयत्न करा, प्रत्येकाला 12 गुण असतील.

प्र.1) “भारतीय राज्यघटना हा जिवंत दस्तावेज आहे आणि तो औपचारिक आणि अनौपचारिक दुरुस्त्या अधीन आहे” घटनात्मक अर्थ लावण्याचा पद्धतीच्या चर्चा करा.

प्र.2) सुवर्ण नियम हा शब्दशः रचना नियमाचा विस्तार आहे. आर. वि. ऍलनच्या प्रकाशात या विधानावर चर्चा करा.

प्र.3) वैधानिक स्पष्टीकरणाच्या बाह्य सहाय्यांची विस्तृत चर्चा करा. कायदा आयोगाचा अहवालाचे कायदा तयार करताना महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.4) भारतातील कायदा बनवण्याच्या प्रक्रियेची चर्चा करा आणि त्याचे महत्त्व संसदीय लोकशाहीत सांगा.

प्र.5) दंडात्मक कायद्याचा अर्थ लावताना कठोर अर्थ लावणे आवश्यक आहे. टिप्पणी करा.

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

- कायदा आणि नैतिकता यांच्यातील संबंध
- कायदा आणि सार्वजनिक मत
- सेंटेंटिया – लेगीस (Sententia-legis)
- चौकशी आयोगाचा अहवाल

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P9235

[Total No. of Pages : 2

[6103]-308

LL.M. - I

INTERNATION LAW

204 : International Institutions

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (Paper - VIII) (Cluster - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Question No. 1 is Compulsory, it carries 14 marks.
- 2) Answer any three questions out of the remaining, each carries 12 marks.

Q1) Write a note on any TWO of the following:

- a) The Organization of American States.
- b) International Court of Justice.
- c) The Western European Union.
- d) Privilege and immunities of International Organizations.

Q2) Comment on the jurisdiction of the International Tribunal for the Law of the Sea.

Q3) International organisations play a vital role in the international community. Discuss at length the legal personality of International Organizations in International Law.

Q4) The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) is a regional grouping that aims to promote economic and security cooperation among its member states. Comment.

Q5) Elaborate the role of UNESCO in the achievement of the United Nations Sustainable Development Goals defined in the 2030 Agenda.

Q6) Discuss the role of the International Court of Arbitration in international commercial and business disputes to support trade and investment.

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P9235

[6103]-308

LL.M. - I

INTERNATION LAW

204 : International Institutions

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (Paper - VIII) (Cluster - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे, त्यात 14 गुण आहेत.
2) उर्वरित कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या, प्रत्येकाला 12 गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीप लिहा:

- द अगिनायझेशन ऑफ अमेरिकन स्टेट्स
- आंतरराष्ट्रीय न्यायालय
- वेस्टर्न युरोपियन युनियन
- आंतरराष्ट्रीय संस्थांचे विशेषाधिकार आणि प्रतिकारशक्ती

प्र.2) इंटरनॅशनल ट्रिब्युनल फॉर द लॉ ऑफ द सी च्या अधिकारक्षेत्रावर टिप्पणी.

प्र.3) आंतरराष्ट्रीय समुदायामध्ये आंतरराष्ट्रीय संस्था महत्त्वाची भूमिका बजावतात. येथे चर्चा करा आंतरराष्ट्रीय कायद्यातील आंतरराष्ट्रीय संस्थांच्या कायदेशीर व्यक्तिमत्त्वाची लांबी.

प्र.4) दक्षिणपूर्व आशियाई राष्ट्रांची संघटना (ASEAN) हा एक प्रादेशिक गट आहे ज्याचा उद्देश आहे सदस्य राष्ट्रांमध्ये आर्थिक आणि सुरक्षा सहकार्याला प्रोत्साहन देणे. टिप्पणी.

प्र.5) संयुक्त राष्ट्रांच्या शाश्वत यशामध्ये युनेस्कोची भूमिका स्पष्ट करा 2030 अजेंडामध्ये परिभाषित केलेली विकास उद्दिष्टे.

प्र.6) आंतरराष्ट्रीय व्यावसायिक आणि आंतरराष्ट्रीय लवादाच्या आंतरराष्ट्रीय न्यायालयाच्या भूमिकेवर चर्चा करा व्यापार आणि गुंतवणुकीला समर्थन देण्यासाठी व्यवसाय विवाद.

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P9236

[Total No. of Pages : 2

[6103]-309

**First Year LL.M.
BUSINESS LAW**

**205 : Law of Contract - General Principles
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (Cluster - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *A sixth question is compulsory. Attempt any three questions out of remaining questions.*
- 2) *Sixth question carry 14 marks and all remaining questions carries 12 marks each.*

Q1) What is meant by offer and acceptance. Explain the rules of communication of offer and acceptance.

Q2) No consideration no contract is a rule. Explain various exception to this rule.

Q3) What is meant by free consent. Distinguish between consent under coercion and undue influence.

Q4) Define partnership. Discuss relation of partners interse.

Q5) Explain the difference between condition and warranties.

Q6) Write a short notes: (any two)

- a) Registration of partnership firm
- b) Dissolution of partnership firm
- c) E-Contract
- d) Unpaid seller

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P9236

[6103]-309

First Year LL.M.

BUSINESS LAW

205 : Law of Contract - General Principles

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (Cluster - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे, त्यात 14 गुण असतील.
2) उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न उत्तर देण्याचा प्रयत्न करा, प्रत्येकाला 12 गुण असतील.
-

प्र.1) ऑफर आणि स्वीकृती म्हणजे काय? ऑफर आणि स्वीकृती संवादाचे नियम स्पष्ट करा.

प्र.2) मोबदला नाही, करार नाही. या नियमातील विविध अपवाद स्पष्ट करा.

प्र.3) मुक्त संमती म्हणजे काय. बळजबरी आणि अवाजवी प्रभावाखाली संमती यातील फरक करा.

प्र.4) भागीदारीची व्याख्या करा? भागीदारांच्या परस्पर संबंधांवर चर्चा करा.

प्र.5) अट (condition) आणि हमी (warranties) यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.6) नोट्स लिहा: (कोणतेही दोन)

- अ) भागीदारी फर्मची नोंदणी
- ब) भागीदारी फर्मचे विघटन
- क) ई-करार
- ड) Unpaid विक्रेता

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P-5718

[Total No. of Pages : 2

[6103]-310

S.Y. LL.M. (Semester - III)

**301 : LAW AND SOCIAL TRANSFORMATION IN INDIA
(2014 Pattern) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *Question No 6 is Compulsory & out of the remaining attempt any three questions.*
- 2) *Question No. 6 carries 14 Marks and all other questions carry 12 marks each.*

Q1) “Law aims to change the society peacefully, but tradition and culture create hindrance to it”. Is this statement correct? Justify your views with the help of relevant illustration.

Q2) Explain in detail the contribution of Jayprakash Narayan in the movement of Sarvodaya.

Q3) Discuss the role of the judiciary in protecting children against exploitation.

Q4) What is Naxalism? Discuss the causes of Naxalism.

Q5) Justice is denied to many people because of their inability to activate the law on their behalf. Discuss the reasons as to why people are unable to activate the law.

Q6) Write short notes on **Any Two** :

- a) Gandhiji’s Change of heart theory
- b) Lok Adalat
- c) Right to Education of children
- d) Role of Election commission

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P-5718

[6103]-310

S.Y. LL.M. (Semester - III)

301 : LAW AND SOCIAL TRANSFORMATION IN INDIA

(2014 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

- 1) प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे आणि उर्वरित पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
- 2) प्रश्न क्रमांक 6 ला 14 गुण आहेत आणि इतर सर्व प्रश्नांना प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

प्रश्न 1) “कायद्याचा उद्देश समाजात शांततेने बदल घडवून आणण्याचा आहे, परंतु परंपरा आणि संस्कृती त्यात अडथळा निर्माण करतात.” हे विधान बरोबर आहे का? योग्य स्पष्टीकरणांच्या मदतीने तुमचे मत मांडा.

प्रश्न 2) जयप्रकाश नारायण यांचे सर्वोदय चळवळीतील योगदान तपशीलवार सांगा.

प्रश्न 3) शोषणापासून बालकांचे संरक्षण करण्यात न्यायव्यवस्थेच्या भूमिकेची चर्चा करा.

प्रश्न 4) नक्षलवाद म्हणजे काय? नक्षलवादाची कारणे सांगा.

प्रश्न 5) कायदा कार्यान्वित करण्यास असमर्थता दर्शविल्यामुळे बर् याच लोकांना न्याय नाकारला जातो. लोक कायदा कार्यान्वित करण्यास असमर्थ का आहेत याची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 6) कोणत्याही दोन वर नोट्स लिहा :

- अ) गांधीजींचा हृदयपरिवर्तन सिद्धांत
- ब) लोक न्यायालय
- क) लहान मुलांच्या शिक्षणाचा अधिकार
- ड) निवडणूक आयोगाची भूमिका

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P-5719

[Total No. of Pages : 2

[6103]-311

S.Y. LL.M. (Semester - III)

302 : LAW, SCIENCE AND TECHNOLOGY

(2014 Pattern) (Credit System) (Compulsory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) Question No. 6 is compulsory.
- 2) Out of the remaining questions, answer any three questions.
- 3) Question No. 6 carries 14 marks and all other questions carry 12 marks each.

Q1) Trace the development of law for preservation of human health at international and national Level with help of important judicial decisions.

Q2) What is forensic science? Explain the Significance of forensic science in criminal matters with the help of relevant constitutional and legal provisions.

Q3) What do you understand by biotechnology? Discuss origin, development and debatable issues involved in biotechnological inventions.

Q4) Discuss the origin and development of law of privacy in the context of science and technology.

Q5) Discuss human rights vis-à-vis nuclear technology and explain legal control of nuclear technology at the national and international Level.

Q6) Write Short Notes on (Any Two) :

- a) Developments in science and technology.
- b) Ethical and moral implications of the use of genetic engineering
- c) Science and technology vis-a-vis sustainable and equitable Development
- d) Clinical trials

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P-5719

[6103]-311

S.Y. LL.M. (Semester - III)

302 : कायदा, विज्ञान आणि तंत्रज्ञान
(2014 Pattern) (Credit System) (Compulsory)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

- 1) प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे.
- 2) उरलेल्या प्रश्नांपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
- 3) प्रश्न क्रमांक 6 साठी 14 गुण आहेत आणि इतर सर्व प्रश्नांना प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1)** महत्त्वाच्या न्यायिक निर्णयांच्या मदतीने आंतरराष्ट्रीय आणि राष्ट्रीय स्तरावर मानवी आरोग्याच्या संरक्षणासाठी कायद्याच्या विकासाचा मागोवा घ्या.
- प्रश्न 2)** न्यायवैद्यक शास्त्र म्हणजे काय? संबंधित घटनात्मक आणि कायदेशीर तरतुदींच्या मदतीने फौजदारी प्रकरणांमध्ये न्यायवैद्यक शास्त्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** जैवतंत्रज्ञान म्हणजे काय? जैवतंत्रज्ञान आविष्कारांची उत्पत्ती, विकास आणि वादग्रस्त मुद्द्यांवर चर्चा करा.
- प्रश्न 4)** विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या संदर्भात गोपनीयतेच्या कायद्याची उत्पत्ती आणि विकास यावर चर्चा करा.
- प्रश्न 5)** अणु तंत्रज्ञान आणि मानवी हक्कांवर चर्चा करा. राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय स्तरावर अणु तंत्रज्ञानाच्या कायदेशीर नियंत्रण स्पष्ट करा.
- प्रश्न 6)** टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)
- अ) विज्ञान आणि तंत्रज्ञानातील विकास
 - ब) अनुवांशिक अभियांत्रिकीच्या वापराचे नैतिक परिणाम
 - क) शाश्वत आणि न्याय विकासासाठी विज्ञान आणि तंत्रज्ञान
 - ड) क्लिनिकल चाचण्या

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P-5721

[Total No. of Pages : 2

[6103]-313

S.Y. LL.M. (Business Law)

304 : CONSUMER LAW

(2014 Pattern) (Semester - III) (CBCS) (Paper - Cluster - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Question No 1 is compulsory. It carries 14 marks.
- 2) Out of remaining attempt any three. It carries 12 marks each.

Q1) Write detailed notes on (any two) :

- a) District Consumer forum
- b) Caveat Emptor
- c) Medical Negligence

Q2) Comment on "E-commerce would expand in the near future". And Write a detail note on struggle of Consumer law with new avenues of E commerce and online shopping.

Q3) Explain the procedure along with the jurisdiction provision of state commission and National commission under Consumer Protection law.

Q4) Discuss in detail the development of consumer protection law in light of Consumer protection moment in Indian History.

Q5) Explain the rights of consumers under International law and Indian laws.

Q6) In case of conflict between two legislation, the law having overriding effect will prevail in light of the statement examine the conflict of consumer protection law with various other laws.

▽▽▽▽

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P-5721

[6103]-313

S.Y. LL.M. (Business Law)

304 : CONSUMER LAW

(2014 Pattern) (Semester - III) (CBCS) (Paper - Cluster - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. त्यात 14 गुण आहेत.
2) उर्वरित प्रयत्नां पैकी कोणतेही तीन. त्यात प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

- प्रश्न 1)** वर तपशीलवार टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)
अ) जिल्हा ग्राहक मंच
ब) कॅव्हेटएम्प्टर
क) वैद्यकीय निष्काळजीपणा
- प्रश्न 2)** “नजीकच्या भविष्यात ईकॉमर्सचा विस्तार होईल” यावर टिप्पणी द्या. आणि ईकॉमर्स आणि ऑनलाइन शॉपिंगच्या नवीन मार्गांसह ग्राहक कायद्याच्या संघर्षावर तपशीलवार नोट लिहा.
- प्रश्न 3)** ग्राहक संरक्षण कायद्यांतर्गत राज्य आयोग आणि राष्ट्रीय आयोगाच्या अधिकारक्षेत्राच्या तरतुदीसह कार्यपद्धती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** भारतीय इतिहासातील ग्राहक संरक्षणक्षणाच्या प्रकाशात ग्राहक संरक्षण कायद्याच्या विकासाची तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 5)** आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि भारतीय कायद्यांतर्गत ग्राहकांचे हक्क स्पष्ट करा.
- प्रश्न 6)** दोन कायद्यांमधील संघर्षाच्या बाबतीत, विधानाच्या प्रकाशात अधिलिखित प्रभाव असलेला कायदा प्रचलित होईल आणि इतर विविध कायद्यांसह ग्राहक संरक्षण कायद्याच्या विरोधाचे परीक्षण करेल.

▽▽▽▽

AHMEDNAGAR JILHA MARATHA VIDYA PRASARAK SAMAJ'S
NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR

And
SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE
Introduction to Alternative Dispute Resolution
LL. M. II (Sem. – III) (2014 Pattern)

Total Marks: 50

Instructions to the candidate:

Seat No.

- i. Question No. 6 is Compulsory.
- ii. Attempt any 3 out of reaming questions.
- iii. Question No. 6 carry 14 Mark and reaming question carries 12 mark each

-
- Q.1** Explain in detail the development of ADR in India.
- Q.2** What is law applicable to substance of dispute in arbitration; explain your answer in the context of amendment made to sec 28 in the year 2015.
- Q.3** Explain in detail the process of ADR.
- Q.4** Explain various methods of ADR used in USA for dispute resolution
- Q.5** What is gram nyayalay? Give Salient features of gram nyayalay Act.
- Q.6 Write a short note on any two**
- A. Online dispute resolution
 - B. Law of conflict
 - C. Mediation
 - D. Mini trial.

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P5722

[6103]-314

[Total No. of Pages : 2

Second Year LL.M.

SPECIALIZATION SUBJECT CLUSTER-I (INTERNATIONAL LAW)

401 : International Economic law

(2014 Pattern) (Semester - IV) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Questions No.6 is compulsory, it will carry 14 marks.*
- 2) *Attempt any three Questions out of remaining questions, each will carry 12 mark.*

Q1) Critically examine the Inter relationship between law and Economics and discuss Historical back ground of International Economic Order.

Q2) Evaluate the role of UN and Human Rights in regulating the Labor Standards.

Q3) Critically examine the Concept of International Economic Law and explain various Sources of International Economic Law.

Q4) Elaborate the Origin and Development of International Trade Laws and discuss various systems associated with it.

Q5) Briefly explain International Investment Law and examine Bilateral Investment Traties.

Q6) Write detailed notes (any two):

- a) GATT and Trading System
- b) Role of ICSID in International Investments
- c) Asian Development Bank
- d) MNC and Labour Relations in Developing Nations

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P5722

[6103]-314

Second Year LL.M.

SPECIALIZATION SUBJECT CLUSTER-I (INTERNATIONAL LAW)

401 : International Economic law

(2014 Pattern) (Semester - IV) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे, त्यात 14 गुण असतील.
 - 2) उरलेल्या प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा, प्रत्येकाला 12 गुण असतील.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) कायदा आणि अर्थशास्त्र यांच्यातील आंतरसंबंधांचे गंभीरपणे परीक्षण करा आणि आंतरराष्ट्रीय आर्थिक व्यवस्थेच्या ऐतिहासिक पार्श्वभूमीवर चर्चा करा.

प्र.2) कामगार मानकांचे नियमन करण्यासाठी UN आणि मानवाधिकारांच्या भूमिकेचे मूल्यांकन करा.

प्र.3) आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्याच्या संकल्पनेचे गंभीरपणे परीक्षण करा आणि आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्याचे विविध स्रोत स्पष्ट करा.

प्र.4) आंतरराष्ट्रीय व्यापार कायद्यांची उत्पत्ती आणि विकास विस्तृत करा आणि त्याच्याशी संबंधित विविध प्रणालींवर चर्चा करा.

प्र.5) आंतरराष्ट्रीय गुंतवणूक कायदा थोडक्यात स्पष्ट करा आणि द्विपक्षीय गुंतवणूक ट्रेटोज तपासा.

प्र.6) तपशीलवार नोट्स लिहा. (कोणत्याही दोन)

- अ) GATT आणि व्यापार प्रणाली
- ब) आंतरराष्ट्रीय गुंतवणुकीत ICSID ची भूमिका
- क) आशियाई विकास बँक
- ड) विकसनशील राष्ट्रांमध्ये MNC आणि कामगार संबंध

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P5723

[6103]-315

[Total No. of Pages : 2

LL.M. - II

SPECIALIZATION SUBJECT CLUSTER-II (BUSINESS LAW)

**402 : Banking and Negotiable Instrument
(2014 Pattern) (Semester - IV) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *A sixth question is compulsory. Attempt any three questions out of remaining questions.*
- 2) *Sixth question carry 14 marks and all remaining questions carries 12 marks each.*

Q1) Discuss impacts of science and technology on banking as a business.

Q2) Critically examines the provisions of Banking Regulation Act, 1949 Establishing social control over the bank.

Q3) What is meant by a holder in due course? What are privileges of holder in due course under the Negotiable Instruments Act?

Q4) What do you mean by Negotiable instruments? Distinguish between Bills of Exchange and Promissory note.

Q5) The Development of banking system in the world is a unique contribution to the mankind. Discuss in detail various functions of Bank.

Q6) Write short note (Any two)

- a) Development of RBI
- b) Bank Rate Policy
- c) Winding UP Banking company
- d) Presentment and Payment of an Instrument

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

P5723

[6103]-315

LL.M. - II

SPECIALIZATION SUBJECT CLUSTER-II (BUSINESS LAW)

402 : Banking and Negotiable Instrument
(2014 Pattern) (Semester - IV) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सहावा प्रश्न अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडविण्याचा प्रयत्न करा.
2) सहावा प्रश्नात 14 गुण आहेत आणि उर्वरित सर्व प्रश्नांना प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

प्र.1) व्यवसाय म्हणून बँकिंगवर विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या प्रभावांची चर्चा करा.

प्र.2) बँकेवर सामाजिक नियंत्रण प्रस्थापित करणाऱ्या बँकिंग रेग्युलेशन अॅक्ट, 1949 च्या तरतुदींचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

प्र.3) योग्य वेळी धारक म्हणजे काय? निगोशिअबल इन्स्ट्रुमेंट अॅक्ट अंतर्गत योग्य वेळी धारकाला कोणते विशेषाधिकार आहेत?

प्र.4) निगोशिअबल इन्स्ट्रुमेंट म्हणजे काय? बिल ऑफ एक्सचेंज आणि प्रॉमिसरी नोट यांच्यात फरक करा.

प्र.5) जगातील बँकिंग व्यवस्थेचा विकास हे मानवजातीसाठी अनन्यसाधारण योगदान आहे. बँकेच्या विविध कार्यांची सविस्तर चर्चा करा.

प्र.6) टिप लिहा. (कोणत्याही दोन)

- आरबीआयचा विकास
- बँक दर धोरण
- बँकिंग कंपनी बंद करणे
- इन्स्ट्रुमेंटचे सादरीकरण आणि पेमेंट

